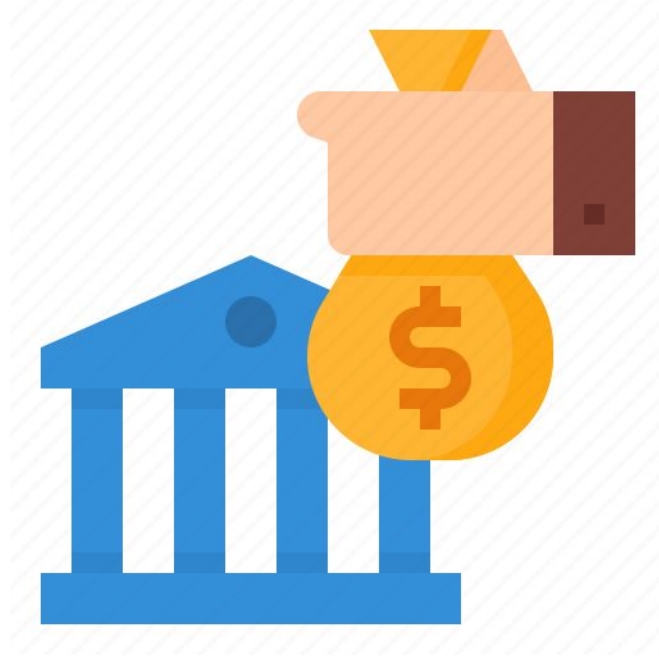

Şirketin Borcu Şirket Ortağından Tazmin Edilebilir Mi?

Ticari hayatta riski minimize etmek için kendi tüzel kişiliğini haiz ticari şirketler kurulmaktadır. Genellikle limited ve anonim şirketi olarak karşımıza çıkan bu ticari şirketler, hissedarlarından bağımsız olarak haklara sahip olabilmekte ve borç altına girebilmektedir. Bazı istisnai haller dışında bahse konu ticari şirketlerin ortakları şirketin borçlarından sorumlu olmamaktadır. Ticari hayatın gelişimi için sağlanmış olan bu imkân kimi zaman kötüye kullanılabilmekte, kişiler şirket kurarak kendilerini yapmış oldukları hacimli ticaretlerde yaşanabilecek sorunlardan kolayca kurtarabilmek için ticari şirketlere “perde” vazifesi yükleyebilmektedir. Bir ticari şirketten alacağı olan kişiler, alacaklarını şirketten tazmin edemeyince, normalde şirkete ait olan bu borcu şirket ortaklarından tazmin etmek isteyebilmektedir. Bu yazımızda şirketin borcu şirket ortağından tazmin edilebilir mi sorusuna cevap vereceğiz.

Şirketin borcu şirket ortağından tazmin edilebilir mi sorusunun cevabı genel olarak baktığımız zaman “hayır”dır. Çünkü ticari şirketin kendi tüzel kişiliği vardır. Tüzel kişiliğe sahip olması hasebiyle hak ve borçları kendine aittir. Şirket ortağının, şirkete karşı tek sorumluluğu, sermaye taahhüdünü yerine getirmektir. Fakat hukukumuzca kabul edilen iki usul ile şirketin borcunun şirket ortağından tazmin edilebilmesi mümkündür. Bu iki usulü (i) şirkete sermaye koyma borcunu yerine getirmeyen ortaktan tazmin ve (ii) tüzel kişilik perdesini kaldırmak suretiyle tazmin olmak üzere iki başlıkta ele alacağız.

Sermaye Koyma Borcunu Yerine Getirmeyen Ortaktan Tazmin

Ticari şirketler kurulurken şirket faaliyetlerinin yürütülebilmesi için ortaklar tarafından sermaye taahhüdünde bulunmaktadır. Türk Ticaret Kanunu'nun ("**TTK**") 332. ve 580. maddesi uyarınca limited şirketler için bulunulabilecek asgari sermaye taahhüdü 50.000 TL iken anonim şirketler için bulunulabilecek asgari sermaye taahhüdü 250.000 TL'dir.[1] Bu sermaye taahhüdü, şirket ortakları tarafından 24 ay içerisinde şirket adına açılmış bir banka hesabına, şirket için kullanılmak üzere ödenmek zorundadır. Ancak şirket ortakları uygulamada kimi zaman, şirkete ödemeyi taahhüt ettikleri şirket sermayesini veya bu sermayenin bir kısmını ödemeyebilmektedir. Eğer bir veya birden fazla şirket ortağı, şirkete olan sermaye koyma borcunu yerine getirmemişse, bu durumda şirketten olan alacağını şirket varlıklarından tazmin edemeyen alacaklının, taahhüt edilen sermaye ile sınırlı olmak üzere, alacaklarını şirket ortağından talep etme hakkı söz konusu olacaktır. Alacaklının bu hakka sahip olduğu Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı ile de sabittir.

"Limited şirketlerde, şirket ortağının şirket tüzel kişiliğine sermaye koyma borcu olması, şirket tüzel kişiliğinin, şirket ortağında mal, hak ve alacağının bulunması halinde, bu alacak kalemleri, şirketin şahsi alacaklıları tarafından İcra ve İflâs Kanunu 89. maddesi uyarınca haczedilebilir. Şirket ortağı, şirket tüzel kişiliğine karşı üçüncü kişi konumundadır. Şirket borçlarından dolayı kural olarak ortaklık tüzel kişiliğinin sorumlu olması, ortağın, ortaklık tüzel kişiliğine göre üçüncü kişi sayılıp sayılmaması ile ilgili

değildir. Ortak, şirket tüzel kişiliğine göre üçüncü kişidir ve ortaklığın, ortaklardan alacağının bulunması halinde, şirket alacaklıları, şirket ortağına bu alacaklar için üçüncü kişi sıfatıyla haciz ihbarnamesi gönderebilir (Uyar, Talih: İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2006, s. 7603; Ayhan, Rıza: Limited Şirketlerde Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992 s. 55; İyilikli, Ahmet Cahit: Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi, Ankara 2011 s. 177- 178).” (Yargıtay HGK 2014/1078 E., 2016/600 K., 11.05.2016 T.)

Bu sürecin işletilebilmesi için borçlu şirkete karşı icra takibi başlatılmış ve takip kesinleşmiş olmalıdır. Bu durumda İcra ve İflas Kanunu’nun (“İİK”) 89. maddesi uyarınca, şirketin alacaklı olduğu kişilere haciz ihbarnamesi gönderilebilecektir. Kendisine İİK m.89 anlamında haciz ihbarnamesi ulaşan kişi, borcunu borçlu olduğu kişiye değil, takip alacaklısına ödemek mecburiyetindedir. Şirkete sermaye koyma borcu olduğu halde, haciz ihbarnamesine, borcu olmadığı gerekçesiyle itiraz eden şirket ortağına karşı İİK m.89/4 uyarınca icra ceza mahkemesinde dava açılabilir. Genel hükümlere göre yapılacak yargılama sonucunda alacaklı, sermaye taahhüdünü yerine getirmeyen ortaktan, alacağını tazmin edebilecektir. İlaveten İİK m.338 uyarınca gerçeğe aykırı beyanda bulunan şirket ortağına 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verilebilir.

Tüzel Kişilik Perdesini Kaldırmak Suretiyle Ortaktan Tazmin

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması, somut olay adaletini sağlayabilecek ve uygulanabilir nitelikte özel bir kanuni veya sözleşmesel düzenleme mevcut olmadığı takdirde, tüzel kişilik ortağının sorumlu tutulduğu hâlleri ifade eder.[2] Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması, kanun koyucu tarafından düzenlenmiş bir hukuki kurum değil, doktrin ve

yargı içtihatları ile sınırları belirlenmiş bir kurumdur. Bu nedenle tüzel kişilik perdesinin kaldırılabilceği haller, kanunlarda açıkça sayılmamış olduğundan, bu konuda olay bazlı değerlendirme yapılması gerekmektedir.

“Yargıtay içtihatlarında benimsenerek öğretide de vurgulandığı gibi; malvarlığının bağımsızlığı ve sınırlı sorumluluk ilkelerinin istisnası olan tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisi ancak istisnai ve sınırlı durumlarda titizlikle uygulanması gereken bir teoridir. Bu kurala ihtiyatlı bir biçimde yaklaşılmalı; istisnai bir kural olduğundan mümkün olduğunca dar yorumlanmalı ve bu teorinin uygulanmasına ancak tüzel kişilik kavramının arkasına saklanılarak dürüstlük kuralına aykırı davranıldığı, kendisine tanınan hakkın kötüye kullanılarak üçüncü kişilerin zarara uğratıldığı, zarara yol açan tüzel kişinin sorumluluğuna hükmedebilmek için ise başka bir yasal nedene dayanılmasının mümkün olmadığı durumlarda başvurulmalıdır.” (Yargıtay HGK 2020/94 E., 2020/358 K., 06.09.2020 T.)

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması istendiğinde, hâkim tarafından değerlendirilmesi gereken temel en temel husus, tüzel kişiliğin bir perde olarak, kötü niyetli şekilde kullanılıp kullanılmadığıdır. Burada esas alınan nokta Türk Medeni Kanunu’nun (“**TMK**”) 2. maddesi kapsamında “hakkın kötüye kullanılması” sayılabilecek bir durumun söz konusu olup olmadığıdır. Bu kapsamda, TMK m.2 anlamında hakkın kötüye kullanılması teşkil edecek şekilde, mal kaçırma kastı ile tüzel kişiliğin bir araç olarak kullanılması halinde, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması sureti ile, alacağın doğrudan şirket ortağından tazmin edilebileceği doktrin ve Yargıtay uygulamaları ile sabittir.

Önemle belirtmek gerekir ki şirket malvarlığının, alacağı tazmin etmek için yeterli olmaması, yalnız başına tüzel kişilik perdesinin kaldırılması için yeterli değildir. Zira bir ticari şirket, gerçek bir ticari faaliyet yürütüp ticari faaliyetlerindeki olumsuzluklar nedeniyle alacaklılarına borçlarını ödeyemeyebilir. Burada esas olarak aranan şey, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde, mal kaçırma niyetiyle tüzel kişiliğin kullanılmasıdır. Bu nedenle şirket alacaklısının, tüzel kişilik perdesini kaldırıp, şirket ortağından alacağını tazmin edebilmesi için, şirketin mal kaçırma amacıyla kötü niyetli bir şekilde kullanıldığını ispat etmesi gerekir.

Sonuç

Ticari şirketler, kendi tüzel kişiliklerini haiz olduğundan, şirket ortakları, şirket borçlarından sorumlu değildir. Bu nedenle bir şirketten alacağı olan kişi, şirket ortaklarına karşı dava açıp hak iddia edemez. Ancak eğer şirket ortağı sermaye taahhüdünü yerine getirmemiş ise veya şirket bir “perde” olarak kullanılıp şirket alacaklıları kötü niyetli şekilde zarara uğratılmış ise alacaklılar, alacaklarını tazmin etmek için şirket ortaklarına başvurabilir.

[1] Kanun maddesinde bu tutarlar limited şirketler için 10.000-TL, anonim şirketler için 50.000-TL olarak düzenlenmiştir. Ancak, 25.11.2023 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 7887 sayılı Cumhurbaşkanî Kararı ile anonim ve limited şirketler için uygulanan asgari sermaye tutarı artırılmıştır. [İlgili Cumhurbaşkanî Kararı için tıklayınız.](#)

[2] KAŞAK Fahri Erdem, "Tüzel Kişilik Kavramı ve Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması", MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 26, Sayı 2, Aralık 2020 s.1252

Sıkça Sorulan Sorular

Şirket borçlarından dolayı ortakların sorumluluğu nedir?

Yazımızda detaylıca açıkladığımız üzere, limited ve anonim şirketlerin ortakları, limited şirketlerin kamu borçları haricinde, şirketin borçlarından dolayı sorumlu değildir. Ancak yazımızda anlatılmış iki istisnai duruumda şirket alacaklıları, anonim şirket ortağına başvurarak alacaklarını tazmin edebilir.

Anonim şirketlerde ortaklar şirket borçlarından sorumlu mudur?

Yukarıda detaylıca açıklandığı üzere anonim şirket ortakları, şirket borçlarından dolayı sorumlu değildir. Ancak yazımızda belirtilen istisnai iki halde, şirket alacaklıları, anonim şirket ortağına başvurarak alacaklarını tazmin edebilir.

Limited şirketlerde ortaklar şirket borçlarından sorumlu mudur?

Yukarıda detaylıca açıklandığı üzere limited şirket ortakları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da yer alan istisna haricinde şirket borçlarından dolayı sorumlu değildir. Ancak yazımızda belirtilen istisnai iki halde, şirket alacaklıları, limited şirket ortağına başvurarak alacaklarını tazmin edebilir.

Anonim şirket ortaklarının sorumluluğunun sınırı nedir?

Anonim şirket ortağının, eğer şirkette yönetim kurulu üyesi değilse, şirkete taahhüt etmiş olduğu sermaye borcunu ifa etmek haricinde, şirkete karşı herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu kapsamda anonim şirket ortağının sorumluluğunun sınırının, şirkete taahhüt etmiş olduğu sermaye kadar olduğunu söylemek mümkündür.

Limited şirket ortaklarının sorumluluğunun sınırı nedir?

Limited şirket ortağının, eğer şirkette müdür değilse, şirkete taahhüt etmiş olduğu sermaye borcunu ifa etmek haricinde, şirkete karşı herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu kapsamda limited şirket ortağının sorumluluğunun sınırının, şirkete taahhüt etmiş olduğu sermaye kadar olduğunu söylemek mümkündür. Ancak istisnai olarak limited şirket ortakları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca, şirketten tahsil edilemeyen kamu borçlarından da sorumludur.

Şirket ortağı sermaye koyma borcunu vaktinde ifa etmezse ne olur?

Bir ortak sermaye taahhüt borcunu vaktinde yerine getirmezse, şirket, ifa edilmeyen sermaye borcu için uğramış olduğu zararların tazminini ortaktan isteyebilecek, ilave olarak TTK m.129 uyarınca, ortağın şirkete temerrüt faizi ödemesi gerekecektir.